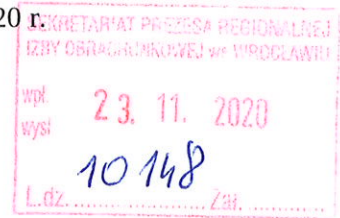

Wrocław, dnia 23 listopada 2020 r.

P.WR.54.49.2020

Pan
Dariusz Furdykoń
Wójt Gminy Siekierzyn
Urząd Gminy Siekierzyn
Siekierzyn 271
59-818 SIEKIERCZYN

Szanowny Panie,

Do Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu wpłynął Pana wniosek zawierający prośbę o udzielenie wyjaśnień dotyczących sposobu przekazywania przez gminę środków na wypłatę członkom ochotniczej straży pożarnej (OSP) ekwiwalentu za działania ratownicze. W związku z Pana prośbą wyjaśniam, co następuje:

Kompetencje regionalnych izb obrachunkowych zostały określone w ustawie z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 2137). Zgodnie z regulacją zawartą w art. 13 pkt 11 ustawy, izba jest upoważniona do udzielania wyjaśnień w sprawach dotyczących stosowania przepisów o finansach publicznych. Izba nie udziela natomiast porad prawnych, jak również nie wskazuje sposobu rozwiązania konkretnych problemów.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713 i 1378), zwanej dalej „u.s.g.”, sprawy ochrony przeciwpożarowej należą do zadań własnych gminy. Zadania te zaliczone zostały przez ustawodawcę do zadań użyteczności publicznej gminy, których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych (art. 9 ust. 4 u.s.g.). Zasady i sposób wykonywania tych zadań przez gminę unormowane zostały w sposób szczegółowy w ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 961), zwanej dalej „u.o.p.”.

Zgodnie z art. 29 pkt 2 u.o.p. koszty funkcjonowania jednostek ochrony przeciwpożarowej pokrywane są m. in. z budżetu jednostek samorządu terytorialnego. Zasada ta znajduje swoje rozwinięcie w przepisach art. 32 tejże ustawy. Koszty wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej ochotniczej straży pożarnej, w tym koszty bezpłatnego umundurowania, ubezpieczenia członków OSP i młodzieżowej drużyny pożarniczej, a także okresowych badań lekarskich ponosi gmina (art. 32 ust. 2 i 3 u.o.p.). Z finansowych obowiązków gminy wyłączone są szkolenia członków OSP bezpłatnie prowadzone przez Państwową Straż Pożarną. Wymienione w art. 32 ust. 2 i 3 u.o.p. powinności są dla gminy obligatoryjne, co nie budzi kontrowersji. Istnieje natomiast spór w orzecznictwie i praktyce stosowanej przez organy gminy dotyczący tego, czy finansowanie powyższych kosztów powinno następować bezpośrednio z budżetu gminy (pogląd dominujący), czy może odbywać się również w formie dotacji na podstawie art. 32 ust. 3b u.o.p. Wskazany przepis stanowi samodzielną podstawę prawną do udzielania przewidzianej w nim dotacji dla OSP. Ustawę o ochronie przeciwpożarowej należy bowiem traktować jako „ustawę odrębną”, czyli zawierającą tytuł prawny do udzielania dotacji i określającą jej przeznaczenie – w rozumieniu legalnej definicji dotacji z art. 126 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.), zwanej dalej „u.f.p.”. Dotacja przewidziana w art. 32 ust. 3b u.o.p. jest dotacją celową, ponieważ nie wypełnia ona ani cech normatywnych przypisanych dotacjom podmiotowym (w rozumieniu art. 131 u.f.p.), ani dotacjom przedmiotowym (w rozumieniu art. 130 i art. 219 u.f.p.).

Ostatecznie to gmina decyduje o sposobie przekazania środków finansowych OSP. Udzielanie przez gminę dotacji na podstawie art. 32 ust. 3b u.o.p. jest fakultatywne i stanowi alternatywny – do

tzw. „wydatków bezpośrednich budżetu” – sposób realizacji przez gminę zadań własnych obowiązkowych, o których mowa w art. 32 ust. 1-3 u.o.p. (zob. uchwała Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie z dnia 8 sierpnia 2010 r., KI-411/202/10, LEX nr 726590). Należy przy tym podkreślić, że omawiane finansowanie zawsze musi być związane z ochroną przeciwpożarową.

Na podstawie art. 32 ust. 3b u.o.p. mogą być w budżecie gminy planowane dotacje celowe dla OSP, których następnie udziela wójt (burmistrz, prezydent) w ramach wykonywania budżetu. Upoważnienie dla organu wykonawczego do zawierania umowy dotyczącej udzielenia dotacji celowej, a co za tym idzie kształtowania jej treści, wynika natomiast wprost z przepisów ustawy o finansach publicznych. Zgodnie z art. 250 ust. 1 u.f.p. wójt udzielając dotacji celowej zawiera z jej beneficjentem umowę dotacyjną o określonej treści, której postanowienia w równym stopniu są wiążące dla obu stron. Podstawowym obowiązkiem beneficjenta jest wykorzystanie dotacji zgodnie z przeznaczeniem i jej rozliczenie w wyznaczonym terminie. Dotacje niewykorzystane w terminie, a także wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem oraz pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości podlegają zwrotowi do budżetu gminy na zasadach określonych w art. 251 i 252 u.f.p.

Spory związane z wykonaniem umowy dotacyjnej są rozstrzygane na drodze sądowej. Beneficjent może dochodzić wypłaty przyznanej mu dotacji jak również odszkodowania z tytułu nienależytego wykonania umowy przez donatora przed sądem powszechnym.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz to, że jednostki samorządu terytorialnego działają we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność, wątpliwości zawarte we wniosku powinny zostać wyjaśnione przez obsługę prawną jednostki.

Z poważaniem,

PREZES
REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
w Krakowie
Lucyna Hanus